

دستور جلسه:

تجربیات دانشگاه علوم پزشکی تهران در اجتماعی کردن سلامت

رئوس نتایج و توصیه‌های قابل اجرا:

در جلسه مورخ ۲۶ خرداد ماه گروه علمی "ارتقا سلامت"، جناب آقای دکتر عبدالرحمان رستمیان، استاد دانشگاه علوم پزشکی تهران سخنرانی خود را با عنوان "تجربیات دانشگاه علوم پزشکی تهران در اجتماعی کردن سلامت" ایراد نمودند. خلاصه ای از موارد مطرح شده در جلسه به شرح زیر می باشد.

چند نمونه از اقدامات اجتماعی سازی نظام سلامت در دانشگاه علوم پزشکی تهران

تاسیس خانه های مشارکت استان و محله (در مناطق ۱۰ و ۱۷ تهران)

در خانه مشارکت استان، نمایندگان سازمانهای مردم نهاد سلامت (سمن ها) فعال در استان، همکاری می کنند که ارتباط سمن ها با یکدیگر و با بدنه دانشگاه امکان پذیر می شود. به همین منظور، در دانشگاه جلسات منظمی با حضور نمایندگان سمن ها و اعضا هیئت علمی برای آموزش و توانمندسازی در مورد مباحث مورد نیاز این سمن ها از جمله افزایش فعالیت فیزیکی، دانش تغذیه مناسب، کاهش عوامل خطر سلامت، ارتقا سطح سواد سلامت برگزار می گردد.

خانه های مشارکت محله با مشارکت مردم، حضور افراد داوطلب منطقه و رای گیری بین خود برای انتخاب رئیس خانه مشارکت شکل می گیرند. حکم رییس خانه مشارکت محله توسط فرماندار صادر شده و مجموعه ای از اقدامات سازمان یافته و شناسنامه دار انجام می شوند.

چند نمونه اقدامات خانه مشارکت منطقه ۱۷ به شرح زیر می باشند.

۱. شناسایی و حمایت از افراد و خانواده‌های نیازمند با تامین بسته های معیشتی و ارتباط با آسیب دیدگان کرونا.
۲. تهیه تابلت برای دانش آموزان از طریق خیرین.
۳. تهیه دستگاه اکسیژن ساز برای بیماران نیازمند اکسیژن در کرونا.
۴. همکاری با شبکه و پل ارتباطی با اصناف محل و مردم برای انتقال پیامهای بهداشتی، همکاری در فاصله گذاری اجتماعی، نصب بنرها و..
۵. ارتباط اعضای خانه مشارکت با مسئولین فرمانداری، شهرداری و سازمانها برای حل مشکلات و ارتقا سلامت اجتماعی منطقه از جمله زیباسازی اماکن و رنگ آمیزی با کمک هنرمندان داوطلب، تامین روشنایی معابر با ارتباط با مسئولین و تلاش جهت رفع نیازهای منطقه.
۶. اقدام مهم خانه مشارکت، تقویت هردو بازوی اجتماعی سازی سلامت بوده است. به شکلی که مشارکت مردم محله و همکاری بین بخشی را به شکل نظام مند تقویت و فعال کرده و پل ارتباطی بین مردم و سازمانها و ادارات محله برقرار شده است.
۷. همراهی خوب همکاران و کارشناسان شبکه با خانه مشارکت برای برطرف کردن نیازهای منطقی که از طرف مردم، توسط خانه مشارکت درخواست می شود و اقدامات بهداشتی شبکه با کمک مردم و خانه مشارکت، وسیع تر و بهتر صورت می گیرد. به عبارت دیگر، مشارکت فعال مردمی که توسط مردم و با حمایت فنی شبکه انجام می شود، نتایج پایدارتری داشته و مردم خود را صاحب فرایند می دانند.

اقدامات دیگر اجتماعی سازی در دانشگاه

پروژه بیمارستان های ارتقا دهنده سلامت که ضمن درمان بیماران دیابتی در یکی از بیمارستانها، با کمک انجمن مددکاری و انجمن دیابت برای بیماران نسخه اجتماعی اجرایی می گردد. به عبارتی، برای بیماران علاوه بر کسب توانمندی علمی و مهارتی لازم برای مراقبت از خود، نسخه اجتماعی با کمک انجمنهای علمی و حمایتی در صورت نیاز اجرا می شود.

ECD (Early child development)

پروژه رصد رشد و تکامل کودکان با کمک مادران: در این طرح به مادران در مورد رشد و تکامل فرزندان آموزش داده می شود. تاکنون بیش از ۱۸۰۰ مادر آموزش داده شده اند تا با توانمندسازی خانواده، در صورتی که کودک مشکلی از نظر روند رشد داشته باشد، به موقع در سطوح تعریف شده شبکه ارجاع گردد. در این طرح، مرکز تحقیقات رشد کودکان دانشگاه، گروههای تخصصی کودکان، ارتقا سلامت، مامایی و کارشناسان شبکه همکاری دارند و به این ترتیب، دانشگاه می تواند در پیشگیری از اختلالات رشد کودکان تاثیرگذار باشد.

امتیاز اجتماعی برای دانشگاهیان

در دانشگاه، جهت ارتقا شاخص های سلامت منطقه تحت پوشش، برای اساتیدی که مسئولیت پذیر بوده و در مشارکت های اجتماعی فعال می باشند، امتیاز فرهنگی به عنوان تقدیر و قدردانی در نظر گرفته می شود. از جمله این فعالیت ها میتوان به موارد زیر اشاره نمود: همکاری اساتید با شبکه، خانه مشارکت شهرداری، آموزش و پرورش و هر اقدام داوطلبانه و جهادی دیگر که در جهت ارتقا سلامت جامعه باشد.

شکل گیری سمن های سلامت با کمک اساتید، کارکنان و دانشجویان با مردم علاقمند و بیماران و خانواده های آن ها یکی از عملکردهای دانشگاه است.

در برنامه های آینده نیز افزایش سمن های سلامت، به ویژه با محوریت موضوعی بیماریهای شایع موردنظر می باشد. در سال های گذشته چندین سمن به منظور انجام فعالیت هایی از جمله ثبت و شناسایی بیماری و توانمندسازی بیماران برای مراقبت از خود و برطرف کردن نیازهای اجتماعی با کمک افراد توانمند جامعه، تاسیس گردیده است. به عنوان مثال انجمن CF با مرکزیت بیمارستان مرکز طبی کودکان و اساتید ریه کودکان که منشا خیر برای این گروه از بیماران شد.

کارگروه مسئولیت پذیری در دانشگاه، (University Social Responsibility) یا USR

هر دانشگاهی باید پاسخگوی شاخص های سلامت منطقه تحت پوشش خود باشد. این کارگروه در دانشگاه و بعضی از دانشکده ها فعال شده و از طریق معاونت بهداشتی، در گروههای علمی مورد نیاز در محیط و منطقه تحت پوشش حضور می یابند. دانشگاه ظرفیت بزرگی دارد که هنوز درصد کمی از این ظرفیت به کار گرفته شده است.

آموزش، به کارگیری و حفظ داوطلبین

در کرونا اقدامات موثری توسط داوطلبین درون دانشگاهی و بیرونی با به کارگیری هزاران نفر انجام شد. رزومه اجتماعی داوطلبین همانند بعضی کشورهای دیگر در دانشگاه در حال تهیه بوده و برنامه های حفظ این داوطلبین مدنظر می باشد. سمپوزیوم و جشنواره خودمراقبتی و آموزش به بیمار، نهمین دوره خود را می گذارند که در روز خود مراقبتی دنیا که ایران هم جز این شبکه شده، برگزار می گردد و بر نقش و اهمیت خودمراقبتی و پیشگیری در جامعه تاکید دارد.

تاریخ و موضوع جلسه بعدی:

۱. ۲۳ تیر ماه، راهکارهای پیشنهادی برای چالشهای مرتبط با نظام سلامت